

Tarih Öğretiminde Analoji Yöntemi ²

Analogy Method In History Teaching

*Hamza KELEŞ

Prof. Dr. Gazi Üniversitesi Sosyal Alanlar Eğitimi Tarih Öğretmenliği Bölümü, Ankara.

** Aysegül Nihan EROL ŞAHİN

Okutman Dr. Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü

Özet

Analoji; bilinmeyen, yabancılık çekilen bir olgunun, bilinen basit olgularla açıklanmasıdır. Analojiler bilinen bilgilerden hedef bilgilere doğru bağlantıların kurulmak istendiği durumlarda kavramsal değişimi sağlayan bir akıl yürütme yöntemi olarak tanımlanmıştır. Aynı zamanda analojiler, insanların sonuç çıkarmak ve yeni kavramları öğrenmek için kullandığı bilişsel mekanizmalardan biridir ve özellikle bilişsel fikir ve kavramların öğrenilmesi ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Analojiler bir öğretim yöntemi olarak birçok farklı alanda kullanılmaktadır. Yapılan araştırma, analoji yöntemin tarih derslerinde nasıl kullanılabileceğine ilişkin bilgi vermek, yöntemin özellikleri ve sınırlılıkları hakkında çıkarımlar yapılması amaçlanmış teorik bir araştırmadır. Ayrıca araştırmacı tarafından geliştirilen analoji temelli bir etkinlik örneği de verilerek bu yöntemle ilgili hem teorik hem de uygulamaya yönelik bilgi verilmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın sonucunda çoğunlukla fen bilimlerinde kullanıldığı bilinen analoji yönteminin tarih derslerinde de kullanılabileceği ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar kelimeler: Analoji, Tarih Öğretimi, Etkinlik

Abstract

Analogy is to explain some complex, unknown, foreign concepts with known simple ones. Analogy is defined as a reasoning method for conceptual changes in cases where desired result is to establish the connection to the targeted facts from known information. At the same time analogy is a cognitive mechanism to make inference and learn new concepts, thus play an important role in teaching and improving cognitive ideas and concepts. Analogies are used in many different areas as a teaching method. In this research it is aim to give provide information about how to use analogy method the history lessons and to make inferences about information and limitations of the method. Also by giving an example teaching activity based on analogy method developed by researcher, it is intended to be a research for both theory and practice. As a result of this research, analogy method known to be used in science lessons could be also used in the course of history lessons.

Key words: Analogy, History Education, Activity.

GİRİŞ

İnsanlığın geçmişi, toplumun gelişme sürecini anlatan tarih dersleri, lise eğitim programlarında edebiyat derslerinden sonra en fazla ders saatine sahip olan derstir. Diğer derslerde olduğu gibi, tarih derslerinde de anlamlı ve kalıcı öğrenme ile öğrencilere çeşitli beceriler kazandırmak amaçlanmaktadır. Oldukça kapsamlı ve yoğun müfredata sahip olan tarih derslerinde başarı sağlamak isteyen öğretmen ve öğrenciler birçok farklı yöntem denemektedirler.

2000’li yılların başından beri yapılan çalışmalarda, Türkiye’de ve birçok ülkede tarih öğretiminin amaçlarına ilişkin önemli gelişmelerin yaşandığı görülmektedir. Sadece ders kitapları ve ikinci el kaynaklar eşliğinde, öğretmenlerin ön planda olduğu geleneksel tarih öğretim yöntemleri yerine birinci elden kaynaklardan faydalanılan, çeşitli öğretim yöntemleri ile öğrenciyi merkeze alan anlayış ortaya çıkmıştır. Tarih öğretimi ile okuma, yazma, iletişim becerilerine sahip, demokratik düşünebilen, empati kurabilen gençler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, tarih öğretiminin, tarihsel düşünme becerilerine sahip, tarihi belgeleri yorumlayabilen, tarihsel okuma ve yazma becerilerini geliştiren, eleştirel düşünen, hassas konuların farkında olan dünya vatandaşları yetiştirme amacı da mevcuttur.

Öğrencilerde tarihsel düşünme becerilerini geliştirebilmek, tarihsel kavramları kolayca öğretebilmek, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayabilmek için tarih derslerinde çeşitli materyallerin kullanımı ve dersleri farklı öğretim yöntemleri ile anlatmak gerektiği düşünülmektedir. Tarih öğretiminde kullanılabilecek çok sayıda yöntem mevcuttur. Bu yöntemlere örnek olarak; anlatım yöntemi, soru-cevap yöntemi, gezi gözlem yöntemi, proje yöntemi, tartışma yöntemi, doküman inceleme yöntemi, örnek olay yöntemi, drama ve rol yapma yöntemi gibi yöntemler verilebilir. Bu yöntemlere, öğrencilerin tarih dersini konularını akılda tutmalarını kolaylaştıracak ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirebilecek bir yöntem olan “analoji” de eklenebilir.

² Bu makale ikinci yazarın doktora tez çalışmasının bir bölümünden oluşmaktadır.

Tarih Öğretiminde Bir Yöntem Olarak Analoji

Analoji; bilinmeyen, yabancılık çekilen bir olgunun, bilinen basit olgularla açıklanmasıdır. Analojiler bilinen bilgilerden hedef bilgilere doğru bağlantıların kurulmak istendiği durumlarda kavramsal değişimi sağlayan bir akıl yürütme yöntemi olarak tanımlanmıştır (Brown, 1992). Aynı zamanda analojiler, insanların sonuç çıkarmak ve yeni kavramları öğrenmek için kullandığı bilişsel mekanizmalardan biridir ve özellikle bilişsel fikir ve kavramların öğrenilmesi ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Buna ilaveten analojilerin, güçlü bir öğrenme ve öğretme aracı olup, problem çözme, açıklama yapma ve tartışma ortamı oluşturmak için de iyi bir araç olduğu düşünülmektedir.

Birçok insan için yeni kavramlar öğrenirken o kavram ile ilgili eski yaşantılar, benzer ya da bağlantılı bilgiler sahibi olmak, öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. Bu noktada analojiler iki temel gerekçe ile ortaya çıkmaktadır. Birincisi, yeni kavramlar ile eski yaşantılar-bilgiler arası bağlantılar kurmak, ikincisi anlaşılması güç, soyut kavramları analoji kullanarak somut hale getirmektir. (Martin, 2003). Bunu gerçekleştiren kişiler belki farkında olmasalar bile analojik düşünmeyi kullanmaktadırlar. Yaşam boyu devam eden öğrenme (gelişen teknoloji, insanların farklı kültürlerle tanışması, sosyal hayat) tüm insanları yeni bir şeyler öğrenmeye itmektir. Yeni öğrenmeler için de birçok kişi, eski öğrenmelerden faydalanmaya çalışmaktadır.

Çimen ve Baran (2000), analojileri “Analojiler bilinenlerle bilinmeyenler arasında bağ oluşturmak için kullanılmaktadır bu bağ “direkt bir kelimenin karşılığı olabilir ya da bir olay başka bir olaya benzetilebilir” şeklinde tanımlamaktadır. Itkonen (2005) ise analojiyi “insanların düşünme sisteminin temeli” olarak ifade etmektedir.

Analojik düşünme yeteneği, kavram öğrenmede de etkin olan bir düşünme seklidir. İnsanlar çocukluklarından itibaren yeni kavramları öğrenirken analojik ilişkiler kurarlar. Kavramsal değişime göre kişi yeni bir kavramı öğrenirken zihninde var olan şemada değişiklik yapar ve yeni kavramı önceden bildikleriyle ilişkilendirerek öğrenir. Bu durum analojik ilişki kurma açısından düşünülürse kişi yeni kavramı zihninde var olan zaten bildiği benzer bir kavram veya duruma benzerliklerini ortaya koyarak, yani analojik ilişkiler kurarak öğrenmeye çalışır (Holyoak ve Thagard, 1996).

Analojinin öğretim yöntemi olarak kullanılması fikri neticesinde çeşitli modeller geliştirilmiştir. Geliştirilen modellerin birçoğu fen bilimleri alanında yapılan çalışmalar neticesinde ortaya çıkmıştır. Aşağıda bu modellerin isimleri yer almaktadır;

- Analojilerle Öğretim Modeli (TeachingWithAnalogies, “TWA”)
- Analoji ile Genel Öğretim Modeli (The General Model of Analogy Teaching-GMAT)
- Köprü Kuran Analojiler Modeli
- Yapı Planlama Teorisi
- Dupin ve Jonsua (1989)’nın “Analoji Öğretim Modeli (Analogy Teaching Model)
- Çoklu Analojiler

Yukarıdaki analoji modelleri araştırmacılar tarafından denenmiş ve bilim insanlarının kullanımına sunulmuştur. Bu modellerin yanı sıra, derslerde analojiler kullanım şekillerine göre sözel analojiler, resimli analojiler, hikâye analojileri ve oyunlaştırılmış analojiler olarak farklı gruplara ayrılmıştır. Tarih, felsefe, siyaset, edebiyat gibi sözel ifadelerle dayalı olan bilim dallarında daha çok sözel analojilerin ön plana çıktığı düşünülmektedir.

Bahsi geçen analoji modellerinden yola çıkılarak, araştırma için örnek analoji modeli oluşturulmuştur. Bu örnek ve açıklamalar tablodaki gibidir:

Tablo 1. Analoji Modeli

Hedef	Köprü	Kaynak
Esas anlatılmak istenen kavram-konu	Aralarındaki ilişki	Bilindiği varsayılan kavram
“Bilgisayar hard diski”	“Çalışma sistemi”	“İnsan beyni (bellek)”

Tabloda görülen analoji ile bilgisayarın ana parçalarından biri olan hard disk anlatılmaya çalışılmaktadır. Bu örnekte, insan beyninden yola çıkılarak belleğin çalışma sistemi anlatılmakta ve bilgisayar hard diskinin çalışma prensibiyle olan bağlantısı vurgulanmaktadır.

Stearns, Sexias ve Wineburg (2000) tarih öğretimi ve öğrenimi konusunda yaptıkları çalışmada analojiden bir öğretim aracı olarak söz etmektedirler. Araştırmacılara göre tarih derslerinde analojilerden faydalandığı fakat diğer öğretim araçları ve yöntemleri kadar analoji ile ilgili çalışma yapılmadığını belirtmektedir.

Demircioğlu da, Stearns, Sexias ve Wineburg (2000)'un belirttikleri gibi analoginin bir öğretim aracı olduğunu ifade etmekte ve analogileri, tarih öğretiminde beyin temelli stratejilerin içinde açıklamaktadır. Analogiler, öğrencilerin yeni öğrenmeye başladıkları konularda ya da öğrenmekte zorlandıkları kavramların öğretilmesi konusunda faydalı olabilmektedir. Öğrencilerin herhangi bir konudaki hazır bulunuşluk düzeyleri yeni öğrenmelerinde önemli roller oynamaktadır. Bazı öğrenciler ise bazı tarihsel kavramları öğrenmek konusunda zorlanmaktadır. Bu kavramların öğretilmesinde iyi hazırlanmış analogiler öğrencilerin öğrenmelerinde kolaylık sağlamaktadır (Demircioğlu, 2007:47).

Tarih dersine fazla ilgi duymayan, konuları somutlaştırmakta zorluk çeken, geçmişte yaşanan olayların bugün çok anlamlı gelmediğini düşünen öğrenciler için farklı yöntemler denemek, öğrencilerin ilgisini çekebilmek için yeni yöntemlere başvurmak hem öğrenen hem de öğretene için kolaylık sağlayacaktır. Analoji de bu farklı yöntemlerden birisi olarak düşünülebilir. Konuya ilişkin literatür incelendiğinde tarih öğretiminde bir yöntem olarak analoji kavramının geçtiği görülmektedir fakat diğer yöntemler kadar üzerinde durulmadığı anlaşılmaktadır.

Tarih öğretiminde analoji kullanımı hususunda Ata'nın (2008) yapmış olduğu çalışmada belirlediği analogiler üç temel gruba ayrılmıştır. Bunlar;

*Geçmişteki iki olay arasında kurulan analogiler

*Geçmiş ile güncel arasında kurulan analogiler

*Tarihsel kavramların günümüz kavramlarıyla açıklayan terimsel analogiler olarak ele alınmıştır. Aşağıda bu başlıklar ayrıntılı olarak açıklanmıştır;

Geçmişteki iki olay arasında kurulan analogiler

Tarih derslerinde zaman zaman farklı dönemlerde farklı olaylar arasındaki ilişkilerden bahsetmek gerekebilir. Derslerde daha önceden anlatılan bir konudan yola çıkarak yeni öğrenilecek başka bir konuya giriş yapmak mümkündür. Aşağıdaki tabloda geçmişteki iki olay farklı dönemlerde farklı ülkelerde gerçekleşmiştir.

Tablo 2 . Tarihsel Analoji – Magna Carta-Tanzimat Fermanı

Hedef	Köprü	Kaynak
Magna Carta	Aralarındaki ilişki	Sened-i İttifak
1215 yılında ila edilen MagnaCarta ile Kralın yetkileri ilk defa sınırlandırılmış, asiller sınıfının üstünlüğü kabul edilmiştir.	Yönetim-yetki sınırlandırılması	1808 yılında II. Mahmut döneminde Alemdar Mustafa Paşa'nın çalışmalarıyla ayanlarla imzalanan bu antlaşmayla ayanların varlığı tanınmış ve padişahın yetkileri sınırlandırılmıştır.

Bu analoginin derse giriş etkinliği olarak kullanılabilmesi düşünülmektedir. Öğretmen, hâlihazırda Sened-i İttifak konusunu işlemiş ve konu hakkında bilgi sahibi öğrencilere, “yetkilerin sınırlandırılması” bağlamında bağlantı kurarak Magna Carta'yı anlatabilir. Fakat öğretmenin mutlaka iki tarihsel olayın da ayrıntılarını ve olaylar arasındaki farkları da anlatması gerekmektedir. Bağlantı kurulduğunda ve ek açıklamalar yapılmadığında, öğrencilerin bir kısmı, iki tarihsel olayın da aynı olduğu yanılgısına kapılabilir ve akıllarında yanlış şekilde kalabilir.

Geçmiş ile güncel arasında kurulan analogiler

Tablo 3. Tarihsel Analoji “Duyun-i Umumiye- IMF politikaları”

Hedef	Köprü	Kaynak
Duyun-i Umumiye	Aralarındaki ilişki	IMF politikaları
Genel Borçlar (Osmanlı Devleti'nin 1854 yılında aldığı ve ödemekle ilgili sıkıntılar yaşandığı borçlar)	Ekonomik bağımlılık	Uluslararası Para Fonu

Bu analoginin sözlü olarak kullanılabilmesi için bir analoji olduğu düşünülmektedir. Bu analoji örneği, konunun ortalarında ya da konu bitiminde öğrencilere tartışma konusu açmak için kullanılabilmesi düşünülmektedir.

Öğrenciler bu analogi ile güncel bir konu olan IMF politikaları ile Duyun-i Umumi arasındaki bağlantıdan yola çıkarak, hem güncel bir konu hakkında yorum yapabilecek hem de geçmişte Osmanlı Devleti'nin borçlanması nedenleri ve sonuçları üzerinde konuşabileceklerdir.

Tarihsel kavramların güncel kavramlarıyla açıklayan terimsel analogiler

Tablo 4 Tarihsel Analoji 3- “Ağalık Sistemi- Feodalizm”

Hedef	Köprü	Kaynak
Feodalizm	Aralarındaki ilişki	Ağalık Sistemi
Senyörler topraklarında yaşayan insanların üzerinde mutlak haklara sahiptir	Otorite	Ağalar toprak üzerinde hak sahibidir.

Ağalık sistemi ülkemizde artık pek uygulanmıyor olsa da öğrencilerin gerek eski bilgilerinden, gerek filmlerde, dizilerde gördüklerinden ağalık sistemi hakkında bilgi sahibi oldukları düşünüldüğünde, feodalizmi anlatırken ağalık sistemi ile bağlantı kurarak anlatmak kolaylık sağlayabilir. Temel mantığı öğrenci zihinlerinde yerleştirdikten sonra diğer analogi örneklerinde de olduğu gibi mutlaka hedef konunun kaynak konu arasındaki ayrımın yapılması, ayrıntılı olarak yeni konunun öğrencilere anlatılması gerekmektedir.

Demircioğlu çalışmasında kavram öğretimi konusunda öğrencilere faydalı olabilecek analogi örnekleri vermektedir. Bu örnekler de tarihsel kavramların güncel kavramlarıyla açıklayan terimsel analogi tipinde yer aldığı düşünülmektedir;

- Sadrazam – Başbakan
- Reis-ül Küttab- Dış işleri Bakanı
- Defterdar- Maliye Bakanı
- Divan-ı Hümayun- Kabine
- Harami- Haydut- Eşkıya

Bu analogilere Ata'nın (2008) çalışmasında da rastlanılmaktadır. Tarih derslerindeki kavramlarla ilgili sorunlar yaşayan, gündelik hayatta duymadıkları tarihsel kavramları akılda tutmakta zorlanan öğrenciler için bir kolaylık olarak düşünülmüş bu analogiler ders esnasında açıklanarak, güncel olan örneklerle arasındaki benzerlik ve farklar ayrıntısıyla verilirse bu analogilerin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Aksi takdirde, iyi niyetle kullanılan analogilerin, bazı öğrencilerde kavram yanlışlarına da yol açabileceği ihtimali de mevcuttur. Örneğin “nişancı” ya da “reis-ül küttab” ile günümüz dış işleri bakanı analogik ilişkisi kurulması tartışmalıdır. Divan-ı Hümayun ve üyeleri arasında güncel benzerlikler kurmaya çalışmak derse giriş etkinliği olarak mümkün olabilir ancak bu analogik ilişkiyi kuran öğretmen mutlaka aralarındaki ayrımı öğrencilerine göstermelidir.

Bunların dışında yabancı kaynaklarda geçen farklı tarihsel analogilere de rastlanmıştır. Bunlardan bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

Örnek 1: İki farklı olay arasında kurulan analogi-

1968- 2002 yılları Filistin Liderliği Analogisi

“Savaşacağız! Orası bizim Karameh'imiz” adlı gazete başlığıyla 1968 yılında İsrail askerleri ve Filistin halkının uğruna mücadele ettikleri Karameh köyü ile 2002 yılında Filistin-İsrail arasındaki mücadele analogik bir şekilde ele alınmıştır. Gazete makalesinde 1968 yılında yaşananlar, o dönemdeki mücadele edenler 2002 yılında yaşananlarla benzetilerek ele alınmış ve 2002 yılında yaşananlarla ilgili çıkarımlarda bulunmuşlardır (The Economist, 13.04.2002). Bu örnek iki farklı olay arasında kurulan analogi örneğidir.

Örnek 2: İki farklı tarihi şahsiyet arasında kurulan analogi

Bush/Churchill Analogisi

The Guardian gazetesi bir yazı dizisi şeklinde hazırlamış olduğu Bush/ Churchill Başlığı altında çeşitli yönlerden iki lideri karşılaştırmıştır (29-30.08.2002 The Guardian). Bu yazı dizisinde Bush ve Churchill'in iktidarları süresince yapmış oldukları faaliyetler, aldıkları önemli kararlar ve liderlik özellikleri gibi noktalarda çeşitli karşılaştırmalar yapılmış, aralarında analogik bağlantılar kurulmuştur.

Tarihsel analogilere hem ülkemizde hem de yabancı basında rastlamak mümkündür. Bu örneklere genelde köşe yazılarında, siyaset, ekonomi, spor haberlerinde rastlanabilmektedir. Tarihsel analogilerin politika ve diplomaside de kullanıldığına dair örnekler (Bush- Churchill yazı dizisi- Guardian Gazetesi-2002, 1968-2002 Filistin Liderliği, Times-2002) mevcuttur. Diplomaside tarihsel analogilerin kullanılmasının neden gerekli olduğu ile Pehar (2001) şöyle bir açıklama yapmıştır; “Politikal gerçekliği anlatırken tarihsel analogilere başvurmak anti depresan kullanmak gibidir, yani politikal gerçeğin sıkıcı, düz yüzünün yanında renkli ve akılda kalıcı bir imaj çizmek anlamına gelmektedir”. Gazete makalelerinde ya da haberlerde tarihsel analogiler kullanmak, okuyucuların politik konulara daha fazla ilgi duymalarına sebep olmaktadır. Böylelikle analogilerle verilen haber okuyucuları konunun içine alan, konu içindeki bağlantıları daha kolay anlaşılmasını sağlayan, daha ilgi çekici ve amaca yönelik hale getirmektedir.

Pehar’a (2001) göre, tarihsel analogiler çoğunlukla geçmişte yaşananların ışığı ile geleceği bir nebze aydınlatılmak ya da günümüzde yaşananlara siyasi bir endişe- merak duygusu ile yaklaşabilmek için çeşitli metaforik ifadeler kullanmak anlamına gelmektedir. Bir analoginin kaynak ve hedefi olduğu gibi, tarihsel analogilerin de kaynak ve hedefi olduğunu Romeo Juliet örneği ile açıklamaktadır. Hikâyede Romeo Juliet’i “güneş” metaforu ile anlatmaktadır. Burada kaynak güneş, hedef ise Juliet’tir. Tarihsel analogide ise kaynak “geçmiş”, hedef ise “bugün” ya da “gelecek”tir. Özellikle diplomatların, uluslararası ilişkiler konusunda karar mercii olan kişilerin, yöneticilerin, liderlerin yazılı ve sözlü ifadelerinde analogilerden faydalandığını belirtilmektedir.

Tarihsel analogilere farklı örnekler eklenilebilir. Hitler’in Avrupa’ya hükmetme düşüncesi ile İngilizlerin Hint kolonileri hakimiyeti analogisi, Hitler ve Stalin arasındaki analogi, I ve II. Dünya Savaşı arasında kurulan analogiler örnek sayılabilir.

Örnek 3. Dört unsur teorisi

Osmanlı cemiyet anlayışını ve bunun içinde devlet yöneticilerinin yerlerim ve rollerini açık bir şekilde ortaya koyması bakımından, erkân-ı erba'a (dört direk) veya dört unsur (anâsır-ı erba'a) isimli bir teori mevcuttur. Bu teoriye göre, devletin unsurları arasında bir denge vardır. İbn Haldun’a göre kamu borçları ve vergiler artıyorsa, dengeli bir para politikası uygulanmıyorsa devlet zayıftır ve ekonomik durgunluğa doğru gider. Devletin zenginliği toplumun zenginliği sayılır. Devletin geliri azalınca yöneticilerinin, askerlerinin ve memurlarının geliri de azalacak demektir; bu sebepten devlet gelirleri ile toplumun gelirleri doğru orantılıdır. Para ve servet devlet ile fertler arasında el değiştirir (İbn-i Haldun’dan aktaran Uludağ, 2004:15).

Dört unsur teorisinin temelleri klâsik dönem İslâm yazar ve filozofları tarafından üzerinde geniş değerlendirmeler yapılmış bulunan bir teoridir. Bu teori, klâsik felsefenin kozmozun teşekkülü ile ilgili düşünceleri arasında da temel bir yer alır. Klâsik felsefenin dört unsuru su, ateş, hava ve topraktır. Bunların nitelikleri ise şöyledir: Su ıslak ve soğuk, ateş kuru ve sıcak, hava ıslak ve sıcak, toprak ise kuru ve soğuk. Bunlar, kâinatın oluşumunda belirli bir denge esâsına göre bir araya gelmişlerdir; bu unsurlar arasında çıkabilecek bir dengesizlik kâinatın düzenini alt-üst eder. Klâsik İslâm siyâset anlayışında da, Osmanlılarda da kabul edilen görüşe göre, cemiyeti oluşturan sosyal tabakalar arasında, anâsır-ı erba'a arasında bulunduğu varsayılan dengeye benzer bir dengenin bulunması lâzımdır; aksi takdirde cemiyet düzeni alt-üst olur (Uludağ, 2004:14). Bu teoride, doğanın temel özellikleri ile Osmanlı yönetim sistemi ve toplum analogik olarak ele alınmıştır. Ayrıntılı açıklamalar ve çeşitli karşılaştırmalar yapılarak devletin politikası üzerinden yorumlar yapılmıştır.

Siyasi Makalelerde Gazete Haberlerinde Kullanılan Tarihsel Analogilere Örnekler

Lee Ray (2011), “Tarihsel analogiler, askeri dalgalanmalar, ekonomik krizler- bunlardan kim sorumlu” adlı çalışmasında dış politikada karar verme yetkisine sahip kişilerin sıklıkla tarihsel analogilerden faydalandığını ifade etmektedir. Örnek olarak Afganistan’daki siyasal dalgalanmaların Irak’taki yaşananlardan etkilendiğini ifade etmektedir. Irak ve Afganistan’da uygulanan dış politika ve yaşanan süreç arasında analogiler kurulmuştur. Bununla birlikte Bush ve Obama’nın ekonomik krizle mücadele süreci arasındaki tarihsel analogiler de mevcuttur.

Türk basınında da sıklıkla bu tarz analogilere yer verildiği görülmektedir. Çoğu siyasi makale geçmiş-güncel karşılaştırması yapmakta ve bu karşılaştırmalarla analogik varsayımlar ortaya çıkarmaktadır.

Tarih öğretiminde hassas konuların öğretiminde kullanılacak analogi örnekleri

Tarih dersleri doğası gereği birçok hassas konuyu barındırmaktadır. Irkçılık, soykırım gibi tartışmalı ve hassas konuların öğretimi öğretmenler için pek de kolay olmamaktadır. Bu konuları anlatırken öğrencilere ön yargılarının açıklanması ve öğrencilerde eleştirel düşüncenin gelişimi için Murphy (2005) bir etkinlik tasarlamıştır.

Önyargıların açıklanmasında analogilerin kullanımı isimli etkinlikte öğrencileri iki gruba ayıran araştırmacı grupları öğrenciler tarafından çok sevilen iki farklı müzik grubu ya da iki farklı futbol takımı şeklinde ayırmıştır. Bu

iki gruptan bir tanesini Sandborne futbol takımı diğeri de Casterbridge futbol takımı olarak ayırmış ve öğrencilere hayali bir maç oynadıklarını düşünülmesini istemiştir. Öğrencilerden kendi gruplarının futbol takımı taraftarı olarak maç esnasında yaşananları rapor etmeleri planlanmıştır. Etkinlik esnasında anlatılan hayali maç süresince bir penaltı atılması, maçın yapıldığı hava koşullarında yaşanan değişim, hakemin aldığı kararlar gibi her iki tarafı da etkileyen durumlarla ilgili öğrencilerden rapor yazmaları istenmiştir.

Etkinliğin sonunda her iki grubun raporları okunarak karşılaştırmalar yapılması ile tarihi olaylardaki ön yargılarla bağlantı kurulması beklenmektedir. Örneğin maçı Sandborne kazandıysa taraftarı olan öğrenci grubunun hakemin kararları ile ilgili düşünceleri olumlu iken Casterbridge taraftarı aynı kararlar hakkında olumsuz düşünceler rapor edebilir. Bu etkinlikten yola çıkarak tarih derslerindeki tartışmalı ve hassas konulara bir giriş yapılabileceği düşünülmektedir.

Bir başka örnek de makale yazarları tarafından doktora tez çalışması için hazırlanmıştır. Ekler kısmında verilen etkinliğin uygulaması derste “18. Yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti bundan önceki dönemlerdeki ihtişamını devam ettirmekte midir” sorusu ile başlamıştır. Etkinlikle, resimli analogiler kullanılarak Osmanlı Devleti’nin bir müessese olarak parçadan bütüne yaşamış olduğu sorunları ve bu sorunların beraberinde getirdiği değişimi anlatarak öğrencilerin bu dönemle, geçmişle ve gelecekle ilgili bağlantılar kurmaya çalışmalarını sağlamak amaçlanmıştır.

Araştırmacı derse anahtar soru ile giriş yaptıktan sonra tahtaya bir çizim yaparak devam etmiştir. Çizim yapılırken aynı zamanda konu da anlatılmaya devam edilmiştir. İlk önce makinenin küçük bir parçası çizilmiştir. Yapılan çizim parçadan bütüne açıklamalar yaparak anlatılmış, öğrencilerin analogileri soru cevap yoluyla bulmalarını sağlanmıştır.

Osmanlı devletinde yaşanmış olan bozulmaları sınıflandırarak makine dişlilerinin bozulması analogisi içinde derse devam edilmiştir. Tahtaya bir tablo çizerek tablonun içeriğini öğrencilerin doldurmasını istenmiştir. Örneğin:

Osmanlı Devlet Kurumları--Sistemin içinde bir tanesinin bozulması--Makine dişlileri

- Yeniçeri Ocağı’nın Bozulması
- Rüşvet ve adam kayırmanın artması
- Yönetimde saray adamlarının ve valide sultanların etkili olması
- Veraset sistemindeki değişiklikler

Soru: Bu makine dişlileri makinenin hangi ana parçalarının bozulmasına sebep olabilir?

Osmanlı Müesseseleri-Bozulan parçanın sistemin bütününe aksatması/zarar vermesi-Makine parçaları

- Ekonominin Bozulması
- Merkezi Otoritenin Zayıflaması

Soru: Hatalı makine dişlisi yüzünden düzgün çalışmayan makine parçası hangi büyük probleme yol açmaktadır?

Osmanlı Devleti- Bozulan parçanın tamiratının yapılmaması ya da gecikmesi sebebiyle makinenin randımanlı çalışmaması ve sonunda bozulmaya başlaması- Makinenin kendisi.

- Osmanlı devletindeki, iç isyanlar, toprak kayıpları gibi siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri temel sorunlar.

Etkinlik esnasında verilen bu örneklerle öğrencilerin analogik ilişkiler kurmaları ve bağlantılar yapmaları istenmiş ve dersin son 15 dakikasında öğrencilere sorulan “Sizce Osmanlı devleti bu sorunların farkına varıp çeşitli çözüm önerileri getirmiş midir?” cümlesiyle tartışma başlatılmış ve öğrencilerin yorumları not edilmiştir.

Tarih derslerinde kullanılabilecek bu gibi farklı etkinliklere Erol Şahin (2014) tez çalışmasından ekler kısmından ulaşılabilir.

Tarih Derslerinde Analogilerin Kullanımı İle İlgili Sınırlılıklar

Araştırmanın bu kısmına kadar analogiler ile ilgili bilgi verilmiş, analogilerin eğitim öğretimde, siyasette, günlük hayatta kullanımına ilişkin örnekler verilmiştir. Fakat birçok yöntemde olduğu gibi analogi yönteminin

kullanımı ile ilgili sorunlar çıkabilmektedir. Özellikle yaşanan tüm olayların benzersiz olduğu fikriyle tarihi olayların bir takım benzerlikler kurularak anlatılmasına karşı çıkan birçok tarihçi olduğu gibi, tarihi olaylarda bağlantılar kurularak anlatılması gerektiğini düşünen tarihçi ya da eğitimciler mevcuttur. Analogilerin kullanılması ile muhtemel sorunlar konusunda araştırmacıların eleştirileri aşağıda sunulmaktadır.

Tarih öğretiminde analogilerin kullanılması ile ilgili kaynak taraması yapılırken konu ile karşılaştırmalı tarih çalışmaları arasında bağlantı olduğu görülmüştür. Karşılaştırmalı tarih yönteminin Burke tarafından, “toplumların benzerlikleri ile farklılıklarının incelenmesinin yanında, zaman ve mekân bakımından yakın ülkelerle bu açıları uzak ülkelerin karşılaştırılması” olarak tanımlanmıştır (2002:47-48). Tarih öğretiminde analogilerin kullanılması ile geçmiş ve güncel olaylar karşılaştırılmakta, tarihi olaylar, tarihi şahsiyetler arasında bağlantılar kurulmaktadır. Bu bağlamda analogilerin kullanılması karşılaştırmalı tarihin konusu içinde yer almaktadır. Karşılaştırmalı tarihe ilişkin eleştiriler yapan araştırmacılara göre yapılan benzetmeler ve karşılaştırmalar bazen çeşitli hatalara yol açabilmektedir.

Karşılaştırmalı tarih anlayışı ile ilgili çalışmasında (Bloch, çev. Boratav, 2007: 36) analogilerin kullanımı ile tarihi olayların kavranmasının kolaylığından bahsederken birçok tarihçinin ve siyasetçinin düştüğü bir hatadan da bahsetmektedir. Yazara göre bazı analogiler oluşturulurken zaman ve mekân açısından uygun olmayan toplumlar seçilmektedir. Yapılan analogilerin de ortak bir kökeni ve ortak bir fenomeni de bulunmamaktadır. Örneğin okuyucular ilk çağlar ile vahşi Amerikan geleneklerini sık sık karşılaştırmaya davet edilirler. Bu tarz bir karşılaştırma tarihsel olarak bir hataya düşülmesine sebebiyet verebilir.

Black J, Macraill M (1997), “karşılaştırmalı tarih” başlıklı kitap bölümünde farklı ülkelerde karşılaştırmalı tarihin ne ifade ettiğini, tarihsel kavramların okuyucunun zihninde ne şekilde canlandığı konusunu tartışmışlardır. Yazarlara göre, karşılaştırma yapmak, tarih konularında belirli ve önemli noktaların anlaşılmasını kolaylaştırır. Tarihte sınırları olan önemli faktörler vardır. Bu önemli faktörler genel faktörler olarak da isimlendirilebilir (Örn; sınıf, akrabalık, feodalizm, demokrasi vb). Bu örneklerden her biri birçok farklı millet ve kültür için belirli bir anlama geliyor olsa da bazı noktalarda milli ve yerel deneyimlere göre farklı anlamlar da kazanabilmektedir. Örneğin “işçi sınıfı” kavramı Fransa ve İskoçya’da farklı anlamlara gelmektedir. Yani bu konuya ilişkin bir analogi kurmak her millet için farklı bir anlam ifade edebilmektedir.

Tarihsel kavramlarla ilgili yapılan karşılaştırmalara ilişkin ise şöyle bir eleştiri mevcuttur. Tarih eğitimi ve ders kitabı kullanımı isimli çalışmasında Karabağ (2012:49) ders kitaplarında geçen Sened-i İttifak ve MagnaCarta’nın karşılaştırılmasının çok uygun olmadığını belirtmiştir. Birinin halktan, diğersinin toplumun bir kesiminden gelen istekler doğrultusunda ortaya çıkmış olan bu kanunların karşılaştırılmasının öğrencileri yanlış bilgilendirebileceği ve yönlendirebileceğini ifade etmektedir.

Ata (2008) da çalışmasında, tarih öğretimi sırasında analogilerin kullanılmasının olası zararlarından bahsetmektedir. Ata’ya göre tarihçilerin, tarihi konular aktarılırken analogilerin kullanımının zararlı olduğunu söylemelerine rağmen tarih öğretmenleri derslerinde bu yöntemi sık sık kullanmaktadırlar. Aynı zamanda gazete ve dergilerde geçmiş ve günümüz arasında karşılaştırmalar yapılırken analogilerin hatalı kullanımlarına dair örneklerin mevcut olduğu belirtilmektedir.

Görüldüğü üzere, analogilerin hatalı kullanılması, tarihi olayların manipüle edilmesi, tarihin siyasi ya da kişisel çıkarlar için kullanılabilmesi neticelerini doğurabilir. Bu sebeple derslerinde analogi yöntemini kullanmak isteyen eğitimciler konu hakkında ayrıntılı araştırma yapmaları ve öğrencileri yanlış yönlendirmekten kaçınmaları tavsiye edilmektedir.

Sonuç

Araştırmada bir öğretim yöntemi olarak analogi ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmiş ve tarih derslerinde kullanımına ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur. Yapılan araştırma neticesinde literatürde daha çok fen alanlarının öğretiminde kullanılan analogilerin sözel derslerde de kolaylıkla kullanılabilmesi sonucuna ulaşılmıştır. Tarih, felsefe, edebiyat, coğrafya gibi derslerde, anlatılacak konunun uygunluğuna göre analogiler üretebileceği düşünülmektedir.

Tarih derslerinde öğrencilerin ilgisini konuya çekmek isteyen, derste farklı bir yöntem denemek isteyen öğretmenler için analogi yöntemi tavsiye edilmektedir. Yapılan araştırma için araştırmacı analogi temelli etkinlikler tasarlanmış ve bizzat lise öğrencileri ile uygulama yapmıştır. Uygulama neticesinde anlatılan konular analogi temelli etkinliklerle verildiğinde öğrencilerin derste daha ilgili oldukları görülmüştür. Derslerde farklı yöntemler denenmesinin öğrencilerin tarih dersine karşı tutumlarında yüksek etkiye sahip olduğu görülmüştür. Uygulama esnasında öğrencilerin yaptıkları olumlu yorumlar ve etkinliklere hazırlıklı gelmeleri ve ilgili olmalarının bu durumla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Tarih öğretiminde farklı bir yöntem olarak analogiler bazı tarihsel konularda ilgi uyandırmak için kullanılmaktadır. Derslere giriş etkinliği olarak ya da bir tartışma başlatmak için öğrencilerin düşüncelerini sağlamak amacıyla analogik bir soru ortaya atılabilir.

Tarih derslerinin hedef ve kazanımları incelendiğinde derslerde hem başarı hem de beceriler hedeflendiği görülmektedir. Analoji yönteminin de bu hedeflerle örtüştüğü düşünülmektedir. Analojilerin özellikle kavramların öğrenilmesini kolaylaştırmak hususunda faydalı olabileceği ve tarihsel kavrama, analiz ve yorum becerilerini geliştirebileceği düşünülmektedir.

Öneriler

Derslerinde analogileri kullanmak isteyen öğretmenler için temel ilkeler belirlenmiştir. Analoji temelli etkinlikler hazırlamak isteyen eğitimcilerin dikkat etmesi gereken hususlar:

Öğretmenlerin derslerinde kullanmayı düşündükleri analogileri seçerken içerik ve hedefin iyi belirlemeleri ve öğrencilerin karakteristik özellikleri, ön bilgilerinin dikkate alınması tavsiye edilmektedir.

Özellikle hassas konuları içeren tarih derslerinde kullanılacak analogileri seçerken titiz davranılması gerektiği düşünülmektedir.

Analojilerin hatalı kullanılması, tarihi olayların manipüle edilmesi, tarihin siyasi ya da kişisel çıkarlar için kullanılabilmesi neticelerini doğurabilir. Bu sebeple derslerinde analoji yöntemini kullanmak isteyen eğitimciler konu hakkında araştırma yapmalı, öğrencileri yanlış yönlendirmekten kaçınılmalıdır.

Analoji yönteminin sosyal alanlardan farklı derslerde de uygulanabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ata, B. (2008). Türk Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Eğitiminde Analoji Anlayışları. Mustafa Safran, Dursun Dilek (Eds.), *21. Yüzyılda kimlik, vatandaşlık ve tarih eğitimi* içinde (s. 302-316). Ankara: Yeni İnsan.
- Black J. & Macraill D. (1997). *Studying History*, London: Macmillan Pub.
- Brown, D. E. (1992). Using examples and analogies to remediate misconceptions in physics: factors influencing conceptual change, *Journal of Research in Science Teaching* 29-1, 17-34.
- Burke P. (2002). *Fransız Tarih Devrimi: Annales Okulu*. (Çev: Mehmet Küçük), Ankara: Doğu-Batı Yay.
- Burke, Bloch, Febvre, Braudel, Mc Lennan vd (2007). *Tarih ve Tarihçi* (derleyen A. Boratav). Kırmızı Yayınları, İstanbul.
- Çimen, S. V. & Baran, G. (2000). *Fen kavramlarının öğretiminde analoginin kullanımı ve öğretmen rolü*. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri. Çanakkale: Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Demircioğlu, İ.H. (2007). *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Dupin, J.J. & Johusa, S., (1989). Analogies and modeling analogies in teaching: some examples in basic electricity. *Science Education*. 73 (2), 207-208.
- Erol Şahin, N. A. (2014). Tarih öğretiminde analoji yönteminin kullanılmasının ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarına, başarılarına ve tarihsel düşünme becerilerine etkisi, basılmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Holyoak, K. J., & Thagard, P. (1996). *Mental Leaps: Analogy in Creative Thought*. England: The Mit Pres.
- Itkonen, E. (2005). *Analogy as Structure and Proces*. Amsterdam: John Benjamins.
- Lee Ray, J. (2011). Historical analogies, military surges, (and economic crises): who should be consulted? *Vanderbilt University The Forum*, 9 (2), ISSN (Online) 1540-8884. 21.02.2014 tarihinde http://www.degruyter.com/view/j/for.2011.9.2_20120105083457/for.2011.9.2/for.2011.9.2.1437/for.2011.9.2.1437.xml adresinden erişilmiştir.
- Karabağ, G. (2012). Tarih eğitimi ve ders kitabı kullanımı. İsmail H. Demircioğlu, İbrahim Turan(Eds.), *Tarih öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* (s. 40-74). Ankara: Pegem Akademi.
- Martin A. (2003). It's like... You know: the use of analogies and heuristics in teaching introductory statistical methods, *Australian National University Journal of Statistics Education Volume 11*, Number 2.
- Murphy J. (2005). *100 Ideas for teaching history*, London: Contium Pub.
- Pehar, D. (2001). Historical rhetoric and diplomacy - An uneasy cohabitation, *Language and Diclomacy* 8. 117-138. 13.05.2014 tarihinde, http://www.diplomacy.edu/sites/default/files/Language_Diplomacy_Chapter8.PDF adresinden erişilmiştir.
- Stearns P., Sexias P. & Wineburg S. (2000), *Knowing teaching, learning history*, American Historical Association, New York : University Press.
- Uludağ, S. (2004). *İbn Haldun, Mukaddime*, İstanbul: Dergah Yay.

Ek 1.

ETKİNLİK ÖRNEĞİ

(10. sınıf Tarih, 18.yy’da Avrupa ve Osmanlı Devleti’nin Genel Durumu)

1. Ders

Anahtar soru/odak: 18. Yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti bundan önceki dönemlerindeki ihtişamını devam ettirmekte midir?

Dersin amacı: Osmanlı Devleti’nin bir müessese olarak parçadan bütüne yaşamış olduğu sorunları ve bu sorunların beraberinde getirdiği değişimi anlatarak öğrencilerin bu dönemle, geçmişle ve gelecekle ilgili bağlantılar kurmaya çalışmalarını sağlamak.

Beklenen öğrenme çıktıları:

Tüm öğrenciler, devletin işleyişi için gerekli olan kurumların önemini anlayabilecektir.

Birçok öğrenci, devlet işleyişi için önemli olan kurumlarda bozulmalar yaşanmasının diğer kurumları da etkilemesini sebep sonuç ilişkisi içerisinde açıklayabilecektir.

Bazı öğrenciler, Osmanlı Devleti’ni geçmişten 18. Yüzyıla kadar uyguladığı politikaları ve sonrasında yaşanılanları eleştirel bir yaklaşımla karşılaştırabilecek ve konu ile ilgili yorum yapabileceklerdir.

Osmanlı Devletinde Meydana Gelen Bozulmalar (Resimli Analoji)

1. Tahtaya bir çizim yapınız, bu çizim bir makine (içinde dişliler bağlantılar olan) ya da demir bağlantıları olan zincir yahut tren vagonu da olabilir.

2. Yapacağınız çizimi parçadan bütüne açıklamalar yaparak anlatınız. Öğrencilerin analogileri soru cevap yoluyla bulmalarını sağlayınız.

3. Osmanlı devletinde yaşanmış olan bozulmaları sınıflandırarak makine dişlilerinin bozulması analogisi içinde anlatınız. Tahtaya çizdiğiniz tablonun içeriğini öğrencilerin doldurmasını isteyiniz.

Örnek:

Osmanlı Devlet Kurumları--Sistemin içinde bir tanesinin bozulması--Makine dişlileri

- Yeniçeri Ocağı’nın Bozulması
- Rüşvet ve adam kayırmanın artması
- Yönetimde saray adamlarının ve valide sultanların etkili olması
- Veraset sistemindeki değişiklikler

Soru: Bu makine dişlileri makinenin hangi ana parçalarının bozulmasına sebep olabilir?

Osmanlı Müesseseleri-Bozulan parçanın sistemin bütününe aksatması/zarar vermesi-Makine parçaları

- Ekonominin Bozulması
- Merkezi Otoritenin Zayıflaması

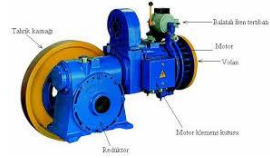

Soru: Hatalı makine dişlisi yüzünden düzgün çalışmayan makine parçası hangi büyük probleme yol açmaktadır?

Osmanlı Devleti- Bozulan parçanın tamiratının yapılmaması ya da gecikmesi sebebiyle makinenin randımanlı çalışmaması ve sonunda bozulmaya başlaması- Makinenin kendisi.

- Osmanlı devletindeki, iç isyanlar, toprak kayıpları gibi siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri temel sorunlar.

Soru: Sizce Osmanlı devleti bu sorunların farkına varıp çeşitli çözüm önerileri getirmiş midir? (Tartışma başlatınız, süre 15 dakika).

Hedef	Köprü	Kaynak
Osmanlı Devlet Kurumları	Sistemin içinde bir tanesinin bozulması	Makine dişlileri

Osmanlı Müesseseleri	Bozulan parçanın sistemin tününü aksatması- zarar vermesi	Makine parçaları
Osmanlı Devleti	Bozulan parçanın miratının yapılmaması ya da çıkması sebebiyle makinenin ırdımanlı çalışmaması ve sonunda zulmaya başlaması	Makinenin kendisi

EXTENDED SUMMARY

The goal of history education, is to equip young people who have reading, writing and communication skills, who can think democratically and emphaticizes with others. History education also aims to create world citizens who have historical and critical thinking, writing and reading skills, thus, have ability to analyze historical documents with awareness of sensitive issues. In addition, like in all other school subjects, success and enduring perennial learning needs to be achieved in history classrooms.

It is thought that in order to improve students' historical thinking skills, to teach historical concepts easily, to achieve lasting and meaningful learning experience, various teaching materials and methods should be employed. There are so many various methods which can be employed in history teaching. Examples to such methods are narration, question and answer (Q&R), site visits, Project-based learning, discussion, document research and analyzes, case study, drama and role-playing. Analogy can be added to these methods to increase success and improve historical thinking ability by helping students to grasp history subjects.

Analogy is to explain some complex, unknown, foreign concepts with known simple ones. Analogy is defined as a reasoning method for conceptual changes in cases where desired result is to establish the connection to the targeted facts from known information. At the same time analogy is a cognitive mechanism to make inference and learn new concepts, thus play an important role in teaching and improving cognitive ideas and concepts.

For many people, having previous experiences and knowing similar or connected facts in relation to new concepts facilitates learning in the process. At this point analogies present itself with 2 main justifications. By using analogies, first the connection can be made between new concepts and previous experiences and then incomprehensible and abstract concepts become comprehensible. Life-long learning to encourage all people to learn something new in technologies, cultures and social life. Many tries to benefit from old learning to learn new.

Various models have been developed in order to use analogy as a teaching method. Among these developed models, many emerge from studies in natural sciences. The names of these models are as follows:

- Teaching With Analogies, "TWA"
- The General Model of Analogy Teaching-GMAT
- Bridging Analogies
- Structure-Mapping Theory
- Dupin ve Jonsua (1989) Analogy Teaching Model

These analogy models are experimented by researchers and presented for further use for science community. Beside these models, analogies in the classrooms are divided into different groups according to their usage such as, verbal, visual, story-telling and dramatization analogies. It is thought that verbal analogies are more commonly used in history, philosophy, political science and literature.

Using different teaching methods can raise the interest levels of the students who are not much interested in history classes and have difficulties to concretize the subjects, and think past events do not make much sense in

today. Using new methods can ease the process for both teachers and learners. Analogy can be seen as one of these different methods. When the literature related to the subject are analyzed, analogy has a place as a method in history teaching but it has been overlooked and has not been underlined as the other methods.

This research aims to present information about analogy as a teaching method in history classes. In this context, analogies which can be used in in history teaching are divided into different groups. The first one is an analogy which is establish connection between two different events in the past. The next one is connecting the past with a current concept. This is called terminological analogies which explains historical concepts with a current ones. Beside these, there are analogies which are being used to explain differences between two different historical characters or events in history or political science papers. It is also seen that analogies can be used to teach sensitive subjects in history classrooms.

As a result of current research it is concluded that analogies which are more often found in nature studies teaching literature can also be used in social studies one. The research emphasis how to use analogy method in history classes, gives analogy examples which can be used in the classrooms, while mentioning the limitations of analogy usage. In the appendix, an analogy-based activity sheet which is developed by the researcher/author of this article is also presented for the use of the interested parties.